
Vergaderjaar 2024–2025

36 740 XIV

**Jaarverslag en slotwet van het Ministerie van
Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit (XIV) en het
Diergezondheidsfonds (F) 2024**

Nr. 4

MEMORIE VAN TOELICHTING

A ARTIKELGEWIJZE TOELICHTING BIJ HET WETSVORSTEL

Wetsartikelen 1 tot en met 3

De begrotingsstaten die onderdeel zijn van de rijksbegroting, worden op grond van artikel 2.3, eerste lid, van de Comptabiliteitswet 2016 afzonderlijk bij wet vastgesteld en ook gewijzigd. Het onderhavige wetsvoorstel strekt ertoe om voor het jaar 2024 wijzigingen aan te brengen in:

1. de departementale begrotingsstaat van het Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit;
2. de begrotingsstaten inzake de agentschappen van dit ministerie;
3. de begrotingsstaat van het begrotingsfonds Diergezondheidsfonds

De in de begrotingsstaten opgenomen begrotingsartikelen worden in onderdeel B van deze memorie van toelichting toegelicht.

De Minister van Landbouw, Visserij, Voedselzekerheid en Natuur

FM. Wiersma

B ARTIKELGEWIJZE TOELICHTING BIJ DE BEGROTINGSARTIKELN (SLOTVERSCHILLEN)

1 Leeswijzer

De beleidsmatige mutaties en technische mutaties groter of gelijk aan de ondergrenzen in onderstaande staffel worden op het niveau van de financiële instrumenten (en eventueel artikelonderdeel) toegelicht.

Met het jaarverslag en de slotwet 2024 wordt het begrotingsjaar 2024 afgesloten. Ten tijde van het opstellen van de begroting was de naam van het ministerie Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit (LNV).

Bij het aantreden van het Kabinet Schoof op 2 juli 2024 is de naam van het ministerie veranderd naar Landbouw, Visserij, Voedselzekerheid en Natuur (LVVN).

In de wetstekst wordt om formele redenen nog de naam LNV gehanteerd. In de lopende tekst wordt echter systematisch de nieuwe naam van het ministerie (LVVN) gebruikt.

Omvang begrotingsartikel (stand ontwerp-begroting) in € miljoen	Beleidsmatige mutaties (ondergrens in € miljoen)	Technische mutaties (ondergrens in € miljoen)
< 50	1	2
=> 50 en < 200	2	4
=> 200 < 1000	5	10
=> 1000	10	20

2 Beleidsartikelen

2.1 Artikel 21: Land- en tuinbouw

Toelichting Verplichtingen

Per saldo vallen de verplichtingen op dit begrotingartikel € 579,3 mln. lager uit dan bij Najaarsnota geraamd. Op subsidies vallen de verplichtingen € 434,4 mln. lager uit dan geraamd, op garanties vallen de verplichtingen € 104,7 mln. lager uit dan geraamd en op opdrachten vallen de verplichtingen € 30,0 mln. lager uit.

Subsidies

Het verplichtingenbudget voor subsidies op dit begrotingsartikel viel € 434,4 mln. lager uit dan geraamd bij Najaarsnota. De uitgaven vielen € 124,4 mln. lager uit.

De voornaamste oorzaak hiervoor is de lager aangegane verplichtingen voor de landelijke beëindigingsregeling veehouderijlocaties LBV en LBV-plus (respectievelijk € 73,3 mln. en € 323,3 mln.). Ook het uitgavenbudget voor de LBV en LBV-plus regelingen is niet volledig tot besteding gekomen (respectievelijk € 42,5 mln. en € 40,6 mln.) in 2024. De reden hiervoor is dat de regeling tot december 2024 openstond en een deel van de voorziene verplichtingen en betalingen pas in 2025 gedaan kunnen worden.

Ook worden de verplichtingen en de uitgaven (beide ad € 24,8 mln.) verlaagd voor de vestigingssteun jonge landbouwers in 2024. De subsidieregeling voor de vestiging van jonge landbouwers is in 2024 voor het

eerst opengesteld. Er waren aanvragen om het volledige budget in 2024 uit te geven, maar bij beoordeling van deze aanvragen is gebleken dat veel aanvragen binnen deze openstelling niet aan de voorwaarden voldeden. Ook heeft de RVO, die de regeling uitvoert, niet alle aanvragen in 2024 kunnen beoordelen. Hierdoor is er in 2024 sprake van onderuitputting.

Op mestbeleid vallen de uitgaven € 7,1 mln. lager uit. Enerzijds komt dit om dat er minder aanvragen waren voor de tegemoetkomingsregeling afbouw derogatie, en anderzijds zijn meerdere subsidies m.b.t. grondwaterbeschermingsgebieden niet tijdig verwerkt, waardoor ze ten laste van 2025 komen.

Garanties

Het verplichtingenbudget voor garanties op dit begrotingsartikel viel € 104,7 mln. lager uit dan geraamd bij Najaarsnota. Dit komt met name (€ 106,6 mln.) doordat er jaarlijks een plafond van € 120,0 mln. wordt gehanteerd voor aan te gane garanties via de Borgstellingsfaciliteit, waar verplichtingenbudget voor is gereserveerd. In de praktijk vallen de gerealiseerde verplichtingen vaak lager uit, zoals in 2024 het geval was.

Opdrachten

De uitgaven vielen € 22,3 mln. lager uit. Dit komt met name doordat gedurende het jaar aanvullend budget is vrijgemaakt voor identificatie en registratie van dieren (I&R). Later in het jaar bleken deze aanvullende middelen niet nodig te zijn.

Ontvangsten

De ontvangsten op artikel 21 waren € 9,9 mln. hoger dan eerder geraamd.

2.2 Artikel 22: Natuur, visserij en gebiedsgericht werken

Toelichting

Verplichtingen

Per saldo vallen de verplichtingen op dit begrotingsartikel € 12,9 mln. lager uit dan geraamd. Op subsidies is sprake van een overschrijding van € 34,1 mln., op garanties is sprake van een overschrijding van € 14,2 mln., en op bijdragen aan ZBO's / RWT's is sprake van een overschrijding van € 32,2 mln. Hier tegenover vallen de verplichtingen onder bijdrage aan mede-overheden lager uit met € 86,8 mln. Dit komt grotendeels door de definitieve berekeningen betreffende de Specifieke Uitkering Programma Natuur, die pas na Najaarsnota vast werden gesteld.

Subsidies

Het uitgavenbudget voor subsidies op dit begrotingsartikel viel € 11,6 mln. lager uit. Dit komt vooral voort uit onvoorziene vertraging bij de regeling Samenwerking in veenweiden en overgangsgebieden N2000, waardoor de uitbetaling pas in 2025 gedaan kan worden. Hierdoor vielen de uitgaven lager uit.

Opdrachten

Het uitgavenbudget voor opdrachten op dit begrotingsartikel viel € 12,9 mln. lager uit. Hier liggen verschillende redenen aan ten grondslag. Om verschillende, onvoorziene redenen zijn verschillende kleinere opdrachten niet gerealiseerd voor het einde van het jaar.

Bijdragen aan mede-overheden

Het verplichtingenbudget voor bijdragen aan mede-overheden op dit begrotingsartikel viel € 86,8 mln. lager uit dan geraamd bij Najaarsnota. De uitgaven vielen € 5,0 mln lager uit. De oorzaak voor het overgrote deel van de onderuitputting op verplichtingen is dat de definitieve bedragen die gemoeid zijn met de Specifieke Uitkering Programma Natuur pas werden vastgesteld na Najaarsnota waardoor deze niet meer gewijzigd konden worden.

Ontvangsten

De ontvangsten op dit begrotingsartikel waren € 6,1 mln. hoger dan eerder geraamd. Dit betreft voornamelijk een terugbetaling in het kader van de Maatregel Gerichte Aankoop, ad € 5,9 mln.

2.3 Artikel 23: Kennis en innovatie**Toelichting****Verplichtingen**

Per saldo vallen de verplichtingen op begrotingsartikel € 233,6 mln. lager uit dan geraamd. Op subsidies vallen de verplichtingen € 225,1 mln. lager uit dan verwacht en op bijdragen aan ZBO's / RWT's vallen de verplichtingen € 11,0 mln. lager uit dan verwacht.

Subsidies

Het verplichtingenbudget voor subsidies op dit begrotingsartikel viel € 225,1 mln. lager uit dan geraamd bij Najaarsnota. De uitgaven vielen € 6,7 mln. lager uit.

Het overgrote deel van de onderuitputting op dit verplichtingenbudget betreft verplichtingenbudget dat gemoeid is met groeifonds projecten (€ 171,6 mln.). De verwachting was dat deze middelen nog in 2024 nog konden worden uitgegeven maar dit is niet meer gelukt. Het was op dat moment echter te laat om de middelen nog naar 2025 door te kunnen schuiven. Dit heeft ook geleid tot een onderuitputting op het uitgavenbudget van € 3,9 mln.

Verder zijn er enkele projecten met betrekking tot Beleidsondersteunend Onderzoek door Wageningen Research (WR) niet doorgegaan, wat ook tot € 33,5 mln. onderuitputting op het verplichtingenbudget heeft geleid.

Bijdragen aan ZBO's / RWT's

Het uitgavenbudget voor bijdragen aan ZBO's / RWT's op dit begrotingsartikel viel € 8,7 mln. hoger uit dan eerder geraamd. De hogere uitgaven is het gevolg van een lagere subsidievaststelling over 2022 voor WR. Hiervoor is een administratieve correctie verwerkt in de subsidie van 2023 die in het begrotingsjaar 2024 is geboekt.

Ontvangsten

De ontvangsten op dit begrotingsartikel waren € 8,2 mln. hoger dan eerder geraamd. De hogere ontvangst is het gevolg van een lagere subsidievaststelling over 2022 voor WR. Hiervoor is een administratieve correctie verwerkt in de subsidie van 2023 die in het begrotingsjaar 2024 is geboekt.

2.4 Artikel 24: Uitvoering en toezicht

Toelichting

Agentschappen

Het verplichtingen en uitgaven budget voor bijdragen aan agentschappen op dit begrotingsartikel wordt met € 4,1 mln. overschreden. Ruim € 1,0 mln. is toe te schrijven aan meerwerk-opdrachten aan de NVWA voor Natuur en visserij. De andere € 3 mln. betreft meerwerk-opdrachten aan de RVO voor onder andere GLB-opdrachten en LBV/LBV-plus.

3 Niet-Beleidsartikelen

3.1 Artikel 50: Apparaat

Toelichting

Personele uitgaven

Per saldo vallen uitgaven op dit begrotingsartikel € 5,3 mln. lager uit dan verwacht. De onderuitputting wordt vooral veroorzaakt doordat vacatures minder snel worden vervuld dan verwacht.

3.2 Artikel 51: Nog onverdeeld

Toelichting

Dit artikel is een administratief begrotingstechnisch artikel. Dit betekent dat er geen daadwerkelijke uitgaven ten laste van artikel 51 worden gedaan.

4 Begroting agentschappen

4.1 De Nederlandse Voedsel- en Warenautoriteit

Toelichting

De agentschapsparaagraaf is in deze Slotwet niet opgenomen. Op basis van de Rijksbegrotingsvoorschriften 2025 wordt een agentschapsparaagraaf opgesteld indien de realisatie cumulatief 5% of cumulatief 20% afwijkt van de begroting. Hier is geen sprake van.

5 Begroting Diergezondheidsfonds

5.1 Bewaking en bestrijding van dierziekten en voorkomen en verminderen van welzijnsproblemen

Toelichting

Conform de staffel in de leeswijzer worden er op dit artikel geen mutaties toegelicht.